

שיחת השבוע

הרב יוצא לאור על-ידי צעירי-אגודת-חב"ד - המרכז • עורך: מנחם ברוד • יו"ר: הרב יוסף-יצחק אהרונוב

יש חדש

■ מחזור שני לקייטנות חב"ד

בימים האלה נפתח המחזור השני של קייטנות חב"ד, שבת-יחב"ד מפעילים ברחבי הארץ. הקייטנות מיועדות לכל ילדי ישראל, תלמידי בתי-ספר ממלכתיים וממלכתיים-דתיים כאחד. רשת קייטנות חב"ד היא הגדולה בישראל, ופועלות בה כמאתיים קייטנות. הקייטנות מעניקות לילדים שפע של חוויות לצד תכנים וערכים, ברוח חסידית עליזה ותוססת. פרטים בבית-חב"ד המקומי.

■ כינוס בתי-הכנסת

בראש-חודש אלול (11.8) יקיים בע"ה שופר תקשורת את כינוס 'קול שופר' לגבאי בתי-כנסת וראשי קהילות. הכינוס יהיה בקמפוס מכינת גבעת-שמואל, וישאו בו דברים רבנים, ראשי קהילות ונציגי ארגונים. לצד הכינוס תתקיים תערוכה לעיצוב ארונות קודש וציוד מגוון לבתי-הכנסת. להשתתפות טל' 03-9678555.

■ יואש עולה למקדש

יואש עולה למקדש הוא ספר ילדים בנושא המקדש, שמקנה לילדים (ואגב כך גם להורים) ידע והבנה על מבנה המקדש, כליו ועבודתו, מתוך אהבה למקדש. את הספר כתבה ח' שנהב והאיורים מאת שרה דשבקסי. טל' 3003907-052.

■ ברכות השחר

בית ההפקות מלכות וקסברג מגיש מהדורה מיוחדת ומהודרת של ברכות השחר וברכת המזון על-פי נוסח האר"י, בעיצוב נאה ובדפים מצופים למינציה. ילדים ישמחו לקבל שי כזה ולהשתמש בו. טל' 704120-700-1.

זמני השבוע

ניו-יורק	דטרויט	מיאמי	לוס-אנג'לס
8:04	8:49	7:56	7:47
9:14	9:57	8:52	8:47

פרקי אבות: פרק ג

כתובת המערכת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840
טל' 972-72-2770100 • פקס 972-3-9606169
www.chabad.org.il • chabad@chabad.org.il
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

החזון הכפול: גלות וגאולה

מצד אחד היהודי נדרש לחוש במלוא העוצמה את הכאב על הגלות והחורבן; ובהיבט עליו להיות מלא תקווה, שעוד רגע קט הגאולה באה

הפרה. עבר לידו ערבי אחד ואמר לו: "התר פרתך והתר מחרשתך, מפני שבית-מקדשם של היהודים חרב". בתוך כך געתה הפרה פעם שנייה. אמר הערבי: "יהודי, יהודי, אסור פרתך ואסור מחרשתך, שהרי נולד משיח, מושיעם של ישראל". באותו יום מר ונמחר, שבו חרב בית-מקדשנו וגלינו מארצנו, באותו יום עצמו החלה לצמוח הגאולה.

רגשות מעורבים

מצד אחד התורה תובעת מהיהודי לחוש במלוא העוצמה את הכאב על הגלות והחורבן. לבל ימצא מנוח לנפשו. לבל ישלים עם המציאות הקיימת. שיזכור בכל רגע כי המצב הנוכחי הוא גלות, מצב של "בנים שגלו מעל שולחן אביהם". לבל ימלא פיו שחוק כל עוד בית-המקדש חרב ושועלים מהלכים בקודש-הקודשים.

ומצד שני, חלילה ליהודי מלשקוע בעצב. עליו להיות מלא תקווה, שהנה-הנה, עוד רגע קט, משיח-צדקנו מגיע. "לישועתך קיוונו כל היום" – אנו מחכים לו כל יום ובכל משך היום. מחכים, כי אנו יודעים שהגאולה צריכה לבוא עכשיו ממש. ולא סתם מחכים, אלא אנו כבר חשים את שמחת הגאולה הצפויה. אנו כבר נתונים בעיצומו של ה'חזון' על נפלאות הגאולה.

רגשות מעורבים אלה מפעמים בנו בימים האלה, ערב תשעה באב. האבל על חורבן הבית כבר מעורב בציפייה דרוכה לקראת הגאולה הממשמשת ובאה. עכשיו, אחרי שכבר עברנו את כל צרות הגלות, את כל הגזרות, ההשמדות והעינויים, אנו מצפים בכליון-עיניים ליום הקרוב שבו נבין כי הסבל היה כדאי, ונאמר לקב"ה: "אודך ה' כי אנפת בי".

אחרי כל-כך הרבה סבל וייסורים, מחכה לנו הגאולה השלמה, שציפו לה מאות דורות של יהודים, הגאולה המובטחת לנו בדברי נביאינו הקדושים. רק לא להתיימש, להתחזק באמונה, לבקש מהקב"ה שיחשיבה עוד יותר, ולהתכונן לקראת היום הגדול, עוד לפני תשעה באב.

ש בת זו חלה בשיאם של ימי האבל על חורבן בית-המקדש. עבוד ימים אחדים יחול היום המר, שבו חרבו שני בתי-המקדש ובו החלה הגלות האיומה והנוראה. והנה, דווקא השבת הסמוכה לתשעה באב נקראת 'שבת חזון', שם המבטא דבר-מה נשגב, תקווה, עתיד מזהיר.

רבי לוי-יצחק מברדיצ'וב היה אומר, ששבת זו נקראת 'חזון' מלשון מחזה, שכן בשבת זו מראים לכל יהודי את חזון בית-המקדש השלישי. אמנם העיניים הגשמיות אינן רואות מחזה זה, אבל הנשמה האלוקית שבקרבו רואה גם רואה.

ועם כל זאת, הסיבה הפשוטה שהשבת הזאת נקראת 'חזון' היא על שם הפטרת השבת, שמתחילה במילים "חזון ישעיהו בן-אמוץ". הפטרה זו מלאה דברי-מוסר קשים ביותר כלפי עם-ישראל, והנביא מזהיר את העם על הצפוי לו. דברים קשים כגידים.

אבל ותקווה

יש כאן שילוב מדהים של אבל ותקווה, של כאב הגלות והציפייה לגאולה. שתי התחושות הללו כרוכות יחדיו ואי-אפשר לזו בלא זו. אבל וכאב בלי תקווה ואמונה, סופם עצב וייאוש. תקווה ואמונה שאינן מלוות תחושת אבל וצער על החורבן והגלות – אינן אמיתיות. דווקא השילוב של אבל ותקווה, צער ואמונה – הוא היוצר את השלמות של התחושה היהודית האמיתית.

התורה קבעה לעם-ישראל מערכת שלמה של הלכות, שמטרתן להזין את שתי התחושות הללו. נקבעו הלכות שהן בגדר 'זכר לחורבן'. נקבעו צומות מיוחדים. הוגדרו שלושה שבועות שבהם כל העם היהודי שרוי באבל גובר והולך, שמגיע לשיאו בתשעה באב. ובמקביל אנו נדרשים לחכות לביאת המשיח ולגאולה "בכל יום שיבוא".

השילוב הזה בין הצער והתקווה בא לידי ביטוי מופלא באגדת חז"ל על היהודי שהיה חורש בפרתו בתשעה באב של שנת החורבן. געתה

השלום מחבר קטבים

ומצוותיה, כמו שנאמר: "כל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם". גם התורה מחברת את ההפכים. מצד אחד יש בתורה מידה והגבלה. המצוות תלויות במגבלות הזמן והמקום, וגם בלימוד התורה יש מגבלות - יש מקומות שאסור ללמוד בהם תורה; חובה לברך 'ברכת התורה' קודם שלומדים תורה ועוד. ומנגד התורה בלתי-מוגבלת, כלשון הפסוק "ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים".

שילוב הניגודים

גם עבודתו של יהודי צריכה לשלב את הניגודים. מצד אחד יהודי נדרש למסירות-נפש, להניח את השכל בצד ולהאמין בניסים ובנפלאות; ומצד שני עליו ללמוד ולהבין כל דבר בשכל ובהיגיון. גם בחיי הפרנסה יהודי נדרש לפרנס את בני-ביתו ולנהל את עסקיו בדרך הגיונית ומחושבת, ובה בעת עליו לתת צדקה בלי שיעור ומידה, ועד לדרגת "כל אשר לאיש ייתן בעד נפשו". וזה עניין השלום שמחבר את כל הניגודים, עד שהוא מביא את הגאולה האמיתית והשלמה.

(תורת מנחם כרך ב, עמ' 132)

אולם כאן מתעוררת שאלה: אם הברכה האלוקית היא אינ-סופית ובלתי-מוגבלת, איך ייתכן שתוכל להתלבש ב'כלי מחזיק ברכה'? הלא 'כלי' הוא דבר מוגבל, ואיך יוכל להחזיק ברכה בלתי-מוגבלת?

שלום במרומים

בדיוק לשם כך נדרש השלום. עניינו של 'שלום' שהוא מחבר שני הפכים. למשל, חז"ל אומרים שהמלאך מיכאל הוא שר של מים והמלאך גבריאל הוא שר של אש, ואיך מים ואש יכולים לשכון יחדיו? על כך נאמר "עושה שלום במרומיו" - הקב"ה עושה שלום ביניהם ומחבר אותם. הרי שהשלום מחבר את ההפכים.

לכן השלום הוא 'כלי מחזיק ברכה'. גם כאן יש צורך לחבר ניגודים. הברכה של הקב"ה היא אין סופית ובלתי-מוגבלת, ואיך תוכל לשרות ב'כלי מחזיק ברכה', שמעצם הגדרתו הוא מוגבל? אלא זה כוחו של השלום, שבו שורה הכוח הבלתי-מוגבל של הקב"ה, שיכול לחבר את ההפכים.

השלום האמיתי קשור דווקא עם התורה

שה בירך את בני-ישראל ואמר להם: "ה' אלוקי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים ויברך אתכם כאשר דיבר לכם". חז"ל מסבירים שכאשר משה רבנו בירך את בני-ישראל, טענו כלפיו: "משה, אתה נותן קצבה לברכתנו" (כי אמר "יוסף עליכם ככם אלף פעמים", ועצם נקיבת המספר יש בה הגבלה. וזאת בשעה שהקב"ה הבטיח לאברהם אבינו ריבוי אינ-סופי: "אשר אם יוכל איש למנות את עפר הארץ - גם זרעך יימנה").

ענה להם משה: "זו משלי הוא, אבל הוא יברך אתכם כאשר דיבר לכם". כלומר, אני מברך אתכם שתתברכו פי אלף, אבל הקב"ה יברך אתכם בריבוי בלתי-מוגבל.

כלי מחזיק

עם זה, כדי שברכתו של הקב"ה תתקבל אצלנו, עלינו לעשות 'כלים' לברכה. ומהו הכלי לברכה? - אמרו חז"ל: "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר ה' עוז לעמו ייתן, ה' יברך את עמו בשלום". על-ידי השלום נהיה כלים לברכה האין-סופית של הקב"ה.

מן המעיין משיח בשער | מאת הרב אליעזר ברוד

אמרת השבוע

ספר לזמן קצר

בערב תשעה באב נכנס רבי אברהם מסוכוצ'וב אל מוכר הספרים המקומי וביקש לקנות 'קיונות' לתשעה באב. כשנבק המוכר במחיר החל רבי אברהם להתמקח עמו וניסה להוריד במחיר, אף שמחיר הספר עמד על כמה פרוטות.

תמה על כך מוכר הספרים ושאל: "הלא הרבי קונה אצלי ספרים כל ימות השנה ולעולם אינו עומד על המיקח ומשלם בעין יפה. מדוע הוא מנסה להתמקח דווקא על ספר קיונות שמחירו מועט?!"

השיב רבי אברהם: "כשאני קונה ספר כל ימות השנה, אני משתמש בו שוב ושוב, ולכן כדאי לי לשלם במיטב, אבל ספר הקיונות הזה יהיה מיותר בשנה הבאה, כי בוודאי כבר יבוא משיח. אם-כן, למה לי לשלם בעדו מחיר מלא?..."

שמחה למעלה

משיח כבר כאן, "הנה זה עומד אחר כותלנו" (שיר השירים ב,ט). בעולם העליון יותר כבר ששון ושמחה; הוא כבר בא; אלא שכאן, בעולם הזה, ממתין הוא לבני-ישראל שיעשו תשובה.

(ספר השיחות תש"א)

האחד המעכב

משיח כבר מוכן לבוא. כל עיכובו אינו אלא מפני עניין מסויים שיש לו לגמור עם משהו ב'ברבריא'. על כל אחד ואחד לחשוב שמה הוא האחד הזה.

(תורת שלום)

שליחות אישית

על כל אחד ואחת מישראל, אנשים נשים וטף, מהגדול שבגדולים עד לקטן שבקטנים, מוטלת השליחות להביא את הגאולה. בשליחות זו אין הבדל נוסח, חוג ומפלגה, שכן זה עניין השייך לכלל ישראל.

(הרבי מליובאוויטש)

קרובים לפסגה

בני דורנו משולים לאדם המטפס על הר גבוה ומתקרב לראשו. קרובים אנו אל הפסגה. אמנם

אנו תשושים מגודל המאמץ, אך יש להגביר את כל הכוחות ולעבור את השטח הקטן שעוד נותר.

(ספר השיחות תרצ"ו)

כל הדורות מצפים

הגאולה היא לכל ישראל, ובכלל זה גם לבני-ישראל מכל הדורות הקודמים. גם הם ממתנינים ומצפים בקוצר-רוח לגאולה העתידה, ומה אשמתם שאינם יכולים לפעול לקירובה. ידיעה זו מוסיפה עוד יותר בגודל האחזיות המוטלת עלינו להביא את הגאולה.

(שיחות קודש)

הכנה לשבת

עומדים אנו כבר בערב שבת לפני הדלקת הנרות. ערב שבת הוא יום מרובה בעבודה ובמלאכה, בהכנה לכבוד שבת-קודש.

(אגרות-קודש אדמו"ר הרי"צ)

מה עשיתי היום

אנו אומרים בתפילת שמונה-עשרה "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח", "ותחזינה עינינו בשוֹבך לציון ברחמים". כאשר כל יהודי יאמר מילים אלו באמת, בוודאי ישאל את עצמו: מה עשיתי היום לקירוב הגאולה.

(לקוטי שיחות)

נס המים

בערב שבת חזון ניתנה הפקודה. השנה שנת תש"ד. רגע לפני מרד התושבים הפולנים בוורשה, כאשר ברקע נשמעו תותחי הצבא הסובייטי, החליטו הגרמנים להעביר בחופזה את היהודים שנותרו במחנה הריכוז בוורשה לעבודות כפייה בדאכאו. יום שישי חל אז בח' במנחם-אב, ערב תשעה באב שחל בשבת.

היהודים האומללים היו חלופים, מורעבים ומותשים. לעומת זה, הנאצים התחלפו במשמרות כדי לשמור על כוחם, ועשו הכול כדי להתאכזר ליהודים ולהתעלל בהם. בכל יום היה עליהם לצעוד כשלושים וחמישה קילומטרים, בלי מים לשתות. רבים נפחו את נשמתם בתלאות הדרך. מתוך ששת-אלפים שיצאו מוורשה הגיעו לדאכאו רק כאלפיים איש.

בין הצועדים היה גם האדמו"ר מצאנז-קלויזנבורג, רבי יקותיאל יהודה הברשטאם. הוא היה לסמל של עמידה איתנה. שוב ושוב עודד את הסובבים אותו לאזור את שארית כוחם ולא להתייאש. על-אף הייסורים הקשים ועינוי הגוף דבק כל העת בתפילה ובקיום המצוות, ככל שהיה יכול.

בתחילת המסע ובמהלכו קיבלו השבויים מנות דלות של שימורים מלוחים, אולם אף לא טיפת מים אחת. הימים היו ימי קיץ לוהטים, ולשונם דבקה לחיכם מצמא. היו שניסו ללקק את מי השופכין שבצידי הדרך. הצדיק מקלויזנבורג התחנן לפנייהם שלא להסתכן בהרעלה.

איכרים טובים ניסו להגיש מים ליהודים הצמאים, אך הם גורשו בחרפה על-ידי חיות-הטרף. הללו אף שפכו את המים מול עיניהם הכלות של היהודים. היום השלישי למסע, יום ראשון, תשעה באב נדחה, היה הקשה ביותר. הנאצים הפליאו את מכותיהם באכזריות רבה וללא הבחנה. במגלבים ובמוטות ברזל דחקו בשבויים ההולכים לפנייהם ברגליים כושלות, קודחים מחום ומאיבוד נוזלים. מספר החללים באותו יום הגיע לשיאו. הללו נשארו מוטלים בדרך באין קובר, ושורות הצועדים נידלדלו והלכו.

ואז ניתנה סוף-סוף הפקודה: "מנוחה! לרדת מן הכביש שמאלה!". היהודים התרכזו בשדה רחב-ידיים, על שפת נהר. זיק תקווה ניצת בעיניהם. כמה יהודים מיהרו לרדת אל שפת הנהר והרטיבו את שפתותיהם היבשות. הם לא הספיקו להרים את ראשם ומטר כדורים נורה לעברם בידי המרצחים.

דמם התערבב במי הנהר.

מפקד המצעד, קצין שטני ואכזר במיוחד, הסביר לנותרים כי עשה זאת מתוך 'אחריות' לגורלם, שלא יטבעו חלילה... הוא הורה לפקודיו להמשיך במסע. החיילים, שזה עתה הרוו את

צימאונם במי הנהר, פתחו בצריחות חייתיות: "לאהופן!" [=לרוץ].

במשך אותו יום נשמע הצדיק מקלויזנבורג ממלמל את מילות מגילת איכה והקינות. רבים מההולכים השילו את נעליהם, בגלל החום הנורא. גם

לומדים גאולה | מאת מנחם ברוד

בציפייה למקדש

חיים היהודיים כיום אינם שלמים, כי חסר לנו דבר מרכזי בקשר שבין יהודי לקב"ה - בית-המקדש. לכן אנו מייחלים לגאולה ולבניין בית-המקדש השלישי, כדי שנחזור לחיים יהודיים מלאים, שבמרכזם עבודת המקדש.

באחת משיחותיו אמר כ"ק אדמו"ר הרי"צ (ספר השיחות תרצ"ו עמ' 297): "כשאמר הקב"ה לבני-ישראל 'ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם', נבנה אצל כל יהודי שהיה שם - וכן אצל כל יהודי שעתיד להיוולד עד ביאת המשיח - 'בית-מקדש' קטן, בלב. כאשר יהודי היה נכנס לבית-המקדש, היה משתקף ומתגלה אותו בית קדוש וגדול בתוך בית-המקדש הקטן שלו".

רבנו הזקן מבאר (תורה אור בראשית מגג), את ההבדל בין המשכן ובין בית-המקדש: המשכן עשוי מדומם, צומח וחי - המכסה היה עשוי מיריעות ומעורות אילים ותחשים (חי), הקירות והכוכו מארזים (צומח), והקרקע לקוחה כמובן מעפר (דומם). לעומתו, בית-המקדש נבנה מאבנים ומעפר, היינו מן הדומם בלבד. שכן המשכן היה דירת עראי, ולכן היה בנוי כפי סדר ההשתלשלות בזמן הזה - דומם, מעליו צומח, ומעליו חי; ואילו בית-המקדש היה דירת קבע, שאז יהיה המקום העולם הבא, שאז יתעלה הדומם למעלה ממדרגת הצומח והחי.

חיבור הפכים

כ"ק אדמו"ר הרש"ב מבאר (ספר המאמרים תרמ"ג עמ' קג) כי בבית-המקדש התחברו שני הפכים - מקום ולמעלה מן המקום, כמאמר רז"ל (יומא כא, א) "מקום הארון אינו מן המידה" (שכן קודש-הקודשים היה עשרים אמה על עשרים אמה, והארון היה אמתיים וחצי אורכו ואמה וחצי רוחבו, ועמד באמצע קודש-הקודשים, ובכל-זאת, מכל צד שמדדו היו עשר אמות בינו לבין הכותל). נס מופלא זה אירע דווקא בבית-המקדש, מפני שהאיר בו מעין הגילוי דלעתי, שאז יהיה המקום למעלה מגדר מקום, שכן הגשמיות תיראה כפי שהיא באמת, שכל מציאותה נובעת מן האור האלוהי.

עוד הוא אומר (המשך תער"ב כרך ב, עמ' תקלה) כי בבית-המקדש הייתה הכרה והרגשה באלוקות בבחינת ראייה ממש - "כדרך שבא לראות כך בא לראות" (חגיגה ב, א). לכן היה המקדש כעולם אחר ממש. מי שנכנס לתוכו תפס והרגיש אלוקות 'בדרך פשיטות', לא 'בדרך התחדשות', ולא היה בו הרגש עצמו כלל.

הרבי מליובאוויטש מבאר (קונטרס שבת נחמו תש"נ) כי על מקום המקדש נאמר (בראשית כח, יז) "מה נורא המקום הזה", ותרגם אונקלוס: "לית דין [=אין זה] אתר הדיוט". פירוש הדברים: העולם נקרא 'אתר הדיוט', משום שנברא בעשרה מאמרות, שנקראים 'מילין דהדיוטא'; אך מקום המקדש אינו 'אתר הדיוט', שכן בכל עשרת המאמרות נאמר 'ויאמר אלקים', ואילו במקום המקדש היה גילוי שם הוי', (כתוב - "אכן יש הוי' במקום הזה" (שם כח, טז)).

אור על אומות-העולם

בית-המקדש השלישי יתאפיין בקיומו הנצחי. הזוהר (חלק ג, רכא, א) אומר על הפסוק (תהילים קנז, א) "אם ה' לא יבנה בית שווא עמלו בוניו וגו'" - שהבית הראשון והשני היו "בניינא דבר-גש דלית ביה קיומא כלל" (=בניין מעשה אדם, שאין בו קיום כלל), ואילו הבית השלישי יהיה "בניינא דקוב"ה" (=בניינו של הקב"ה) ויתקיים לעד.

הבית השלישי מייצג אמת שלמה, ולכן היא תקרין גם על אומות-העולם. הגמרא (יומא כא, ב) קושרת את הדברים עם הפסוק בישעיה (ג, ג): "זהלכו עמי רבים ואמרו לכו ונעלה אל הרה", אל בית אלוהי יעקב". הדגש הוא על "בית אלוהי יעקב", שמציין את האמת השלמה, וזו מגיעה גם אל אומות-העולם.

האדמו"ר עשה כן, בגלל איסור נעילת הסנדל בתשעה באב. לאסונו, זקיף גרמני נטפל אליו ופקד עליו ללכת בשולי הכביש, הזרועים חצץ ושבירי זכוכית...

הערב ירד. שלדי האדם נצטוו להתארגן למנוחת לילה בשדה. הגופים הרצוצים צנחו כאבן על האדמה, מייחלים לקורטוב של מנוחה. הדרך המפרכת שברה את גופם, והצימאון הנורא גרם סבל לא-יתואר.

חושך ועלטה שלטו סביב. שקט השתרר. האנשים היו שרועים בדממה, מלקקים את פצעי הגוף והנפש, תוהים על עצם העובדה ששרדו. גם החיילים, הסתבר, היו עייפים, ואט-אט עזבו את משמרתם ליד מכונות הירייה ושקעו בשיונה.

ופתאום עברה לחישה מפה לאוזן: "הוא אמר... שכל אחד יחפור באדמה תחתיו... ישועת ה' כהרף-עין". היה ברור לכול מי הוא 'הוא'. אם הצדיק מקלויזנבורג אומר שיש לחפור, יש לעשות זאת.

חיש-מהר נטלו האנשים כל מה שמצאו בהישג-יד. בכפית או בגזיר עץ, בידיים ובציפורניים, החלו לחפור. ופתאום התרחש הלא-יאמן: קילוחים דקים של מים זכים פרצו מהאדמה!

ק' חרמץ, שלא נמנה עם חסידי האדמו"ר, מתאר בספרו 'קאשמארן' את הנס שהתרחש: "חששנו להרים קול, שלא ירגישו בנו הצוררים, אך בעיני כולנו ניצתה שלהבת. מים... מים חיים... האנשים המיואשים התחבקו והתנשקו מרוב אושר וגיל... יהודים מעולפים ומתים-למחצה חזרו בן-רגע לחיות...". כך מסופר גם ב'ספר סאסנאוויץ', בעדויותיהם של אריה לידא ומאיר-שרגא פרדלסקי, אשר היו שותפים לאירוע, וחוו את נוראות המסע מוורשה לדאכאו.

הכול הרוו את צימאונם, הרטיבו את גופם היבש, והודו לה' על החסד שעשה עמם. כוחות מחודשים ניסכו בהם. לפתע התעוררו השומרים, ורצו אל היהודים להביט במתרחש. הם בהו משתאים בשבויים, אולם ככל הנראה לא רצו לעורר מהומה או התקוממות נגדם, והעדיפו לשתוק ולחזור לרצבם.

בבוקר, כאשר באו המפקדים ונוכחו בנס, החליפו בעיניהם השטניות מבטים משתאים, ובלא אומר דברים הסתובבו לאחור בבשות-פנים.

מעתה העצים האדמו"ר את מאמציו לעודד את השרידים בצעדה האיומה, באומרו: "הנה לנו ראייה, כי למרות כל הצרות והסתר פניו של הקב"ה כביכול, הקב"ה אוהב אותנו...".

(על פי הספר 'לפיד האש')

הנקמה: ניקוי אבני הכותל

כמאתיים יהודים בלבד, אומר בנימין. ואז באו האמריקנים ושחררו את השבויים. "הם נתנו לנו טיפול רפואי ודאגו לכל מחסורנו. הם ניהלו קרבות קשים מאוד עם הנאצים והיו להם חללים רבים".

גרוטאה בלב ים

אחרי השחרור ניסה בנימין לחפש ניצולים מבני משפחתו, והתברר לו כי אין כאלה. "נשארתי בודד, את כולם נרצחו הנאצים", הוא אומר בלחש, ומעיניו שוב זולגות הדמעות.

לאחר מסע ארוך ומייגע הצליח בנימין לעלות לארץ ישראל. "נדדתי בכמה וכמה מדינות, בתקווה להגיע בסופו של דבר לארץ ישראל. נאלצתי לחיות לא אחת במחתרת. בסופו של דבר זכיתי לעלות על ספינה ולהפליג לעבר חופי הארץ. אך התלאות שלנו לא נסתיימו. הספינה הייתה גרוטאה של ממש, וחישה להישר. בניסיון ניסים הצליח הקברניט, מנחם כהן שמו, להביא את הספינה לאי בודד ליד טורקיה. אבל בסופו של דבר הגענו לארץ".

הקצין הנאצי הביט בקבוצת היהודים הכחושים, למודי התלאות, ובהבעת בוז קרא לעברם: "אתם חולמים על ירושלים? האבק שלכם, שיצא מהמשרפות, אולי הוא יזכה להגיע לירושלים". המילים האלה פצעו את ליבו של אחד היהודים, בנימין ורצבורג, והוא לחש לעצמו: "אני עוד אגיע לירושלים, על אפם ועל חמתם של הנאצים". והוא אכן עשה זאת.

בנימין (81) נולד בהונגריה. בן שלוש-עשרה היה כשאיימ מלחמת העולם השנייה טלטלו את חייו. הנער הצעיר שובץ לעבודת פרך. "סחבתי מסילות ברזל כבדות, שיפצתי טנקים ועבדתי בעבודות פיזיות קשות ביותר בנמל התעופה בהונגריה", הוא מספר בעיניים זולגות דמעות. "בהמשך הוגלינו לגבול אוסטריה-הונגריה. צעדנו ימים וילות, כמעט ללא מזון ומים. מי שתש כוחו נורה בידי הנאצים. כל הדרך הייתה זרועה גוויות. זה היה נורא".

מאתיים שרדו

מרבית הצועדים לא שרדו. המעטים שנותרו בחיים הובלו אל מחנה ההשמדה מאוטהאוזן באוסטריה-עילית. שם הועסקו בנימין וחבריו בעבודות פרך שמטרתן הייתה לגרום ליהודים לגווע מאפסית-כוחות. גם שם הצליח לשרוד, ולאחר מכן הועבר למחנה אחר. "היינו מכנים איש את רעהו 'תוש' יהודים מתו כיתושים, וגם נראינו כמו יתושים - עור ועצמות", הוא נאנח.

"איי אפשר להבין איך שרדנו. מתוך אלפים נשארונו

פינת ההלכה | מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי עומר

לימוד תורה בתשעה באב

שאלה: מה הסיבה לאיסור על לימוד תורה בתשעה באב, ומה בדיוק אסור ללמוד?

תשובה: שנינו בברייתא: "כל המצוות הנוהגות באבל - נוהגות בתשעה באב... ואסור לקרות בתורה, נביאים וכתובים, ולשנות במשנה ובמדרש, הלכות ואגדות... אבל קורא הוא באיוב ובדברים הרעים שברמיה [ומדלג על פסוקי הנחמה], ותינוקות של בית רבן בטלים בו, משום שנאמר (תהילים ט, ט): 'פיקודי ה' ישרים משמחי לב'". גם נשים אסורות בלימוד תורה, וכן קטנים שיכולים ללמוד לעצמם.

רבים נוהגים להימנע בערב תשעה באב אחר חצות מלימוד ענייני התורה המשמחים לב, וללמוד רק מה שמותר ללמוד בתשעה באב עצמו.

הרבי מליובאוויטש אמר: "אפילו בתשעה באב חייבים ללמוד תורה בכל רגע ורגע, אלא שהלימוד

הוא בחלקי התורה המתאימים ליום זה".

בתורה שבעל-פה הפוסקים מציעים ללמוד את מדרש איכה ופירושים על מגילת איכה, אגדות החורבן במסכת גיטין (נה"נח), פרק שלישי של מועד קטן (הדן בדיני אבלות), וכמובן הלכות בין המצרים (אורח-חיים תקמ"ט-תקס"א) והלכות אבלות (יורה-דעה שמ"ג). כמו-כן רבים מתירים ללמוד ספרי חסידות וספרי מוסר.

מותר לפסוק הלכה בדברים הנוגעים למעשה עכשיו, וכן לדון דין-תורה שאי-אפשר לדחותו. הקורא בתורה מותר לו לחזור על הפרשה שהוא עומד לקרוא.

מותר לקרוא כל 'סדר היום': פרשת הקרבנות, משנת 'איזהו מקומן' וברייתא דרבי ישמעאל.

יש מתירים לומר תהילים כל היום (וכך נהגו אדמו"רי חב"ד), ובעבור חולה הכול מתירים.

מקורות: תענית ל"א, טושו"ע ס"י תקנ"ד ונ"כ. נטעי גבריאל הל" בן המצרים פרק ע"ה, ושו"ת שבסוף הספר ס"י, ת"ש. ס' המנהגים חב"ד עמ' 47, 48, 77. ס' השיחות תש"נ ח"ב עמ' 574.

בנימין בכותל. האושר לעבוד ליד השכינה

והמקומות הקדושים. "בתחילה ניסינו להניאו מכך, אבל הוא התעקש. בסוף מצאתי לו עבודה - ניקיון אבני הכותל".

כבר חמש-עשרה שנים בנימין עוסק במלאכה הזאת: "אני מתייצב בכל בוקר ברחבת הכותל, מנקה את האבנים ודואג לניקיון המקום הקדוש", הוא אומר. "בני משפחתי ניסו כמה וכמה פעמים לשכנע אותי לחדול מכך, אך אני רואה בזה שליחות. אני מאושר לקום בכל בוקר בידיעה שאהיה עוד מעט ליד השכינה".

ברכות וישועות

רבים נושעו מברכותיו הקדושות של הרבי מליובאוויטש.

גם כיום אפשר לעלות ולהשתטח על 'הציון' הקדוש של הרבי, ולשלוח מכתבים ל'ציון' לבקשת ברכה.

ohel chabad lubavitch, 226_20 Francis

Lewis Blvd. Cambria Heights, N.Y 11411

Tel: 1-718-723 4545, Fax: 1-718-723 4444

www.ohelchabad.org

שולחן שבת

לכל התורה בכרך אחד

שלוש שיחות לכל פרשה, מאוצר שיחותיו של הרבי מליובאוויטש

להזמנות: טל' 1-718-6041020